

Инж. Веселин НАЙДЕНОВ - носител на званието „Лесовъд на годината“ за 2017 г.

Гората е моят живот

Трябва ли да се случи беда, за да научат хората твоето име? В случая с инж. Найденев отговорът би могъл да бъде и „не“, защото той винаги работи със сърце и професионализъм, но тъй като едно природно изпитание беляза съдбата на този млад лесовъд, можем да отговорим и положително. Защото високото отличие „Лесовъд на годината“ за 2017 г. той получава за приноса си в преодоляването на последствията от природното бедствие, сполетяло горите на Смолянска и Кърджалийска област преди три години. Инж. Найденев е началник на Горскостопанския участък - Неделино, един от трите на Държавното горско стопанство - Златоград. Участъкът е най-малкият в стопанството, но е с най-високата степен на засегнати от снеговала и снеголома площи. И ако гората няма късмет след безпрецедентното природно посегателство, то участъкът извади късмет с лесовъда, който го ръководи.

Няма по-възбуждаваща картина от възстановяващата се гора, макар и не такава, каквато я помним. И не такава, каквато я замисляха лесовъдите от поколението, на чиито плеци през 60-те, 70-те и 80-те години на ХХ в. се положи колкото благородна, толкова и тежка задача да облекат напълно оголелите склонове в района със зелена носия.

Моля, не пропускайте кратката история, която ще ви разкажем за горските масиви на днешното ДГС - Златоград. Тя обяснява много. За горите в района на Централните Родопи, които обхващат Смолянското и Златоградското административно лесничейство, сведения почерпихме от записките на лесничей Петко Д. Петков.

Преди 1934 г. той определя състоянието на Златоградския район, чийто общ горски фонд тогава съставлява близо 20 000 ха, като лошо. По времето, което

описва, в района на Златоград има само една гържавна гора, останалото са „балталъци“. Насажденията са силно закелябели, изредени, в по-голямата си част на не повече от 30 години. А околните терени са стръмни, със силно ерозирали склонове. Защо се стига дотук? За да се осигурява пашата на развитото тук овцевъдство, горите са изкоренявани и опожарявани. Същото се прави и за да се освободят площите за тютюнопроизводство. Факт е, че природната стихия не е причина, а следствие на неразумното отношение, защото самото население „стопява“ своите гори и ерозията по почвата оголва зъбите си. Още в началото на ХХ в. ерозионните процеси в Златоградско са вече силно изразени. През 1934 г. със заповед на Министерството на земеделието и гържавните имоти Златоград е обявен за околия с площ 556 000 декара. Горската площ, с различна собственост, е 186 050 дка - 33 % от околията. На следващата година в града се открива първото административно лесничейство с права, делегирани му от смолянския административен лесничей Цвятко Таслаков. Не са много залесителните мероприятия на младото лесничейство. След национализацията, чак през 1956 г. е изработен първият лесоустройствен проект на стопанството, което се нарича „Маганско“, тъй като Маган става центърът на околийския град. През 1970 г. се извършва второто лесоустройство на горите и приетият план е за ГС - Златоград, с три участъка - Златоград, Неделино и Маган. В този план откриваме мащаба на големите залесявания, осигурявани от гържавата, през 70-те и 80-те години на миналия век - по 12 000 -13 000 дка годишно. Разбира се, целта е да се спре ерозията, да се залесят водосборите на най-страшните поройни реки. И това е сторено от две поколения лесовъди, работили в Златоградския район. Овладян е пустинният пейзаж на Маганска река, Страшимир (Гидюрски дол), Неделинска река. Огромни-

те площи с иглолистни - пионерни видове в противоерозионното залесяване, са изиграли своята роля. Това, че не са усвоени своевременно, е историята на новото ни време. Кое то пък, от своя страна, не е причина да забравяме делото на залесителите и приноса на т.нар. зелени стопанства, без чиято дейност е немислима сегашната красива природа на България. В тази история вълпатаме и разказ за участъка, в който от 8 години работи инж. Веселин Найденов. Трябва да сте най-малко на 70, за да сте виждали, пътувайки из този район, опороения обезлесен водосбор на Неделинска река. По-вероятното е, че идвайки тук през последните десетилетия, да не се досетите, че горите наоколо не са вековни, а само 40-50-годишни насаждения. Залесяването и укрепяването на водосборите около селата Върбина, Изгрев, Средец, Старцево е дело на лесовъдите Ангел Дашинов и Георги Стоянков като директори на Златоградското стопанство и на всички техни колеги, които работят в тези години в Неделинския участък. От добри в още по-добри ръце преминават горите - следващият директор на стопанството в Златоград инж. Съби Димитров е пример за това.

Три години са минали от мартенското изпитание в горите на ДГС - Златоград, и макар края на усвояването на пагналата, а след това и нападната от корояди, гървесина не може да се знае, все по-далече сме от отчаянието и все по-близо до овладяването на тежките последствия. От годината на бедствието - 2015, екипът на сп. „Гора“ тук е вече за трети път. И само за тези три години апокалиптичната картина се променя толкова чувствително, че няма как да не буди удовлетворение, няма как да потисне гордостта от това, че лесовъдът може толкова много! Дори визуалната картина на гората, която се възражда, е вдъхновяваща. И не чак толкова на години, а на усещане е, че събитието, без прецедент в златоградските гори, вече е някак си далечно и преодолено. И то е вече история.

ДГС - Златоград, териториално поделение на Южноцентралното гържавно предприятие - Смолян, е с

Когато взаимодействието е добро, резултатите са отлични. На снимката (от ляво надясно): инж. Веселин Найденов - началник на ГСУ - Неделино, инж. Съби Димитров - директор, и Асен Даскалов - зам.-директор на ДГС - Златоград

площ 33 869.1 ха, като 93.9 % са горите с гържавна собственост. В екологичната мрежа „Натура 2000“ попадат 3975.3 ха (11.7 % от площта). Златоградското стопанство винаги е било „зелено“ поради големите обеми на залесявания през втората половина на XX в., които спират ерозионните процеси и средната лесистост достига 81.1 на сто. В началото на новия век средната възраст на горите е 59 години. Общият гървесен запас на гържавните гори е 4 772 235 м³, а средният запас на хектар - 158 куб. метра. По горскостопанския план от 2015 г. средногодишното ползване е 36 455 м³ лежаща гървесина.

Всичко се променя на 7 срещу 8 март 2015 г., когато обилният валеж от мокър и тежък сняг, продължил до 11 март, образува покривка от 1.70 метра. Затрупани са пътища и населените места, до които няма достъп, прекъснато е електроподаването. Бедата за хората е голяма, бедата за гората е катастрофална - тежкият сняг, който междувременно се залежда, започва да чупи или да изтръзва с корен гърветата в иглолистните насаждения, растящи на 400-900 м н.в., и те пагат масово като някаква призрачна армия войници, довчера наредени в правилен строй.

ДГС - Златоград, се оказва най-силно засегнато от

Колективът на Държавното горско стопанство - Златоград

2015 г.

Три години след бедствието горите в района се възраждат за нов живот

природното бедствие стопанство. Това се разбира още от първите инвентаризации, в които лесовъдската солидарност е запомнена с благодарност и до днес. Лесоустроителите от „Агрореспект“ на добра воля са най-активни участници в трудоемката, почти невъзможна за достъп, инвентаризация. Прегръжданството на стопанството застава от тежка по-тежка задача по усвояването на огромни площи паднала гървесина. Лесовъдите нямат опит в такава дело, но кога е било да се предадат? В тежките за гората изпитания в по-далечното и по-близкото минало те надделяват и историята помни това. Равносметката за 2015 г. е стряскаща - засегнати са 4500 ха изглобистни култури, пострадалата гървесина е над 250 000 м³, а голямото количество повалена гървесина доведе и до появата на корояди, които нападат общо 450 ха с 80 000 м³ гървесина. Още същата година от засегнатите площи в ДГС - Златоград, са добити 63 258 м³ гървесина, от които 50 375 м³ пострадала, върху 976 хектара. Горскостопанският участък - Неделино, успява да проведе принудителни и санитарни сечи върху 389 ха, с добив 19 509 куб. метра.

Най-високите темпове в усвояването на пострадалата гървесина са през 2016 г. - за ДГС - Златоград - 75 162 м³ върху 1583 ха, в ГСУ - Неделино - 29 791 м³ върху 679 хектара. През 2017 г. 67 861 м³ се падат на пострадалата гървесина, върху 1741 ха, като ГСУ - Неделино, е с 26 527 м³ и 622 хектара. До 25 май 2018 г. участъкът е с 5800 м³ добита увредена гървесина от общото за стопанството количество 16 700 куб. метра.

Досега стопанството е усвоило общо 210 098 м³ пострадала от снеголома гървесина, като са извършени принудителни и санитарни сечи на 4450 хектара. Делът на ГСУ - Неделино, е 81 627 м³ върху 1750 хектара. На територията на стопанството работят 20 гърводобивни фирми и приносът им в общото дело по усвояване на засегнатата гървесина е безспорен. След сечите идват и по-големите освободени площи, които досега в ДГС - Златоград, са 1850 дка, 267 дка от тях са вече залесени. В по-голямата част от въз-

становяващата се гора има добро естествено възобновяване. Неделинският участък не изостава в залесяването на площите с прибраната гървесина - от 25 дка залесена площ през 2016 г., 102 дка през 2017 г. и 100 дка са планирани за тази година, като 30 дка от тях са извършени пролетта.

А сега да излезем от гебрите на необходимите цифри и да се видим с колектива на ДГС - Златоград, неговото ръководство в лицето на инж. Съби Димитров и заместника му Асен Даскалов, приносът на които е в основата на това, което е сторено за гората в трите трудни години, и лично с носителя за званieto „Лесовъд на годината“.

Инж. Веселин Найденов е от младото поколение златоградски лесовъди, роден е през 1976 година. Родът му е от неделинското село Изгрев, разположило се под връх Алада и с общо пет „ряку“, както се казва на роговски, чиито водосбори днес са зелени гори. Селото е със самостоятелен статут от 1961 г., хубаво, само на 6 км от общинския център Неделино. По съвета на баща си Веселин записва Горския техникум във Велинград и го завършва като отличник през 1995 година. Вече знае, че лесовъдската професия е запленила сърцето му и без колебание продължава в Лесотехническия университет, в който се дипломира през 2000 година.

Известно време Веселин е далеч от професията, защото трябва да помага на баща си във фирмата, която той основава.

През 2006 г. започва работа като лесничей по гърводобива в ГС - Ардино. Пътува всеки ден 22 км до Ардино и обратно. Характерът на работата му - занимава се с процедури по гърводобива, го превръща в „компютърен лесовъд“. Да, времето е такова, но на Веселин му липсва работата в гората. Опитва да си намери такава в ДГС - Златоград, и до днес като легенда споделя за разговора с инж. Съби Димитров, който тогава е директор, че свободни позиции няма, освен евентуално неговото място. Все пак през 2011 г. постъпва като старши лесничей в ДГС - Златоград, началник на ГСУ - Неделино.

- Още в първите месеци в това стопанство - разказ-

ва инж. Найденов - усетих разликата в работата - постоянно на терена, постоянно в гората.

И най-вероятно отмогава лесовъдското му сърце се „намества“, защото открива истинската сладост на професията. Като начинаещ, но много мотивиран за работата лесовъд. В гората, в която открива, че тя наистина е неговият живот.

Вододелът или изпитанието идва през 2015 - годината, за която не спираме да говорим. - Колко грижи си положил, колко радост си изпитал от свършената работа и изведнъж природата излиза по-силна от чове-

ка - връща се в спомените си Веселин. Но време за съжаление няма, а и нито във ВУЗ-а, нито в досегашната работа няма подготовка за такова невиджано изпитание, което сполетява горите само за няколко мартенски дни.

При нормалното ползване всяка година горското трябва да добие средно по 30 000 - 35 000 м³ дървесина. При извънредното - поне по 70 000 кубика. Известно време през миналата година Веселин работи без помощник-лесничя на участъка, но не намалява темпа на работата. Отдавна не е начинаещ лесовъд, защото едно природно бедствие му е „предложило“ много бързо да упражни лесовъдство за напреднали.

- Веселин е отговорен - споделя директорът на стопанството инж. Съби Димитров, - със сериозно отношение към поставените задачи и на него и на професионалната му колегиалност може да се разчита и в най-трудни ситуации.

Инж. Найденов е работлив и много скромен човек. Рагва се на добро семейство и двете си деца - Васил и Вяра, които иска да научи единствено на работа, а те да решават какво ще правят с живота си в бъдеще. Щастлив вуйчо на шестима племенници - децата на трите му сестри. Заг спокойните му думи: „Сутрин ставам с удоволствие за работа, защото гората е моят живот“ пак няма сензация. Но ако кажете, че това е „демоде“, значи не сме на един път към бъдещето на професията на лесовъда. Нищо не може да повиши престижа ѝ така, както го прави инж. Веселин Найденов - работи с удоволствие.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Борис ГОСПОДИНОВ
и архив на сп. „Гора“